

עלצה דמשה, ד'שדר ביה גרירד ד'סרדא, והוא אהרד עליה בצלחה
פנין ד'ארה שמישא, מה עבד קלב, אשתמיט מנירה, ואחי לגבי קברי
ד'אבתי, וצלי פנין צלחה.

אמר רבי יהודה, ארד אהרא נטיל, ונקים שפילין, ומטא על קבר
ד'אבתי, ואסתמן פ'רמיה, דהא קרב ושם אחיזן ששי וקלמן
ול'די הנקני, אכל מאן ד'ארה פ'רמיה לא אסתפל מדי, קר קלב, פני
ד'הרה פ'רמיה לא אסתפל מדי, ו'אמא לעלאה על קבר אבתי, לאשתורי
משטא דא.

בתוך ספר

פ'ביעמא עלאה דמקשה הרי הישע החל בעיר המלון של משה, ד'שדר ביה גריר
ד'סרדא ששלה עמו אור הדרת, ד'דינו הארד השניה שחל עמו ו'הוא אהרד
על'ה בצלחה, פנין ד'ארה שמישא והוא אחיז על'ה בספילין, לפי שהוא היה כותב
שמי, שמו סרד ו'ס המלך מל דימא סרד מדי המצרים, וכל ידי חבלת משה למכור
בו נשמו לוי שסייעה אותו להגביל מעצתם, וכל חשב להחמיר עם הישע להחמיר א
המלונים, מה עבד קלב מה עשה כלכ כדי שיקבל הארד מיג אבתי, שם היו המלני
מ"ס ד"ס, אשתמיט מנירה ואחי לגבי קברי ד'אבתי וצלי פנין צלחה נשמו
מן המלונים וכו' אל קבר האבות והחפלי עם המלני, ועל ידי זה מקרימה בו נשמו
ההרה ואש שפתי.

אמר רבי יהודה, ארד אהרא נטיל לקח דרד אהרד מן המלונים, ונקים שפילין
והלך דרד שפילים ודרכים עקומים שלא יתיישבו בה, ומטא על קבר ד'אבתי והיה
על קברי האבות, ואסתמן פ'רמיה ונסתן בעצמו מלידי הנקני, דהא קרב ושם ו'ש אהרד
ששי ותלמי ולידי הנקני שהיו כוללים לדרגו, אכל מאן ד'ארה פ'רמיה, לא אסתפל
מדי אבל מי שהוא ברוחא וערה אנו מסמל על כלים, קר קלב, פנין ד'הרה פ'רמיה
לא אסתפל מדי כר כלכ, לפי שהיה ברוחא לא הסתכל על שום סבה, ו'הוא חפז על
מסות נשמו ועל ידי זה נכלס מ"ז ייסוד מן המלני שו אהרד יסין עמ המלני על קבר
מו'ס, ו'אמא לעלאה על קבר אבתי לאשתמיט מנירה דא וכו' והסתפל על קבר
האבות כדי שיעל מענת המלונים.

וכמו המה"ר, כי כלל יחסי ע מלריו נשמו עליהם עמ אברהם, וכן חל' למכור לומר למה
אפי ע"כ, כפי שמה המלני על הישע המלני, גם למה המלני על שפלי המלני.

היו, אכל אינון ד'פנין לג'מנייהו עיטא בישא, אמאי נטיל עיטא דא,
אלא אמרי, אי ייעלין ישראלי לארעא ו'נעבר אנו מלמדי רישין,
וקמני משה רישין אחרנין, דהא אנו ו'כינו פ'רמיה לקמדי רישין
אכל פארעא לא נופי, ועל ד'נטיל עיטא בישא לג'מנייהו, מנינו אמנו
וכל אינון ד'נטילן מלמיהו.

דה קנה ע"כ, אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו', אמר רבי
ינאי, משה אסתפל ו'נע דלא יעלחו פ'רמיהו, פ'רין
עלי על'ה ד'יהושע.

בתוך ספר

אכל אינון ד'פנין לג'מנייהו עיטא בישא אבל הם לקחו לעצמם עצה רעה, ואמר
הלשון "ל'מנייהו" לרמזו על מושב הארזים שבאשח' מתיישבו לרועי, מר פ'רין מום נשמו
השכנים, ונשארו לבדם, אמאי נטיל עיטא דא למה ולאנו תועלת לקוח לום עצה זו,
אלא אמרי, אי ייעלין ישראלי לארעא ו'נעבר אנו מלמדי רישין, אלא אמרי, אם
יבטו ישראלי לארץ יעברו אותו מלחמת ואשים, (כי למעו מנחם מלך פ'רמיה זרז סמנעו)
וקמני משה רישין אחרנין ו'מנה משה רישין אחרים, (שם ממנו חל לריות ואשים רק במדבר,
מלמדי, דהא אנו ו'כינו פ'רמיה לקמדי רישין, לא נוכח לריות ואשים, ועל ד'נטיל עיטא בישא
אכל פארעא לא נופי אבל ארץ לא נוכח לריות ואשים, ועל ד'נטיל עיטא בישא
לג'מנייהו ועל שלקחו עצה רעה לעצמם, מנינו אינון וכל אינון ד'נטילן מלמיהו מוח
הם, וכל אחם שקבלו את דבריהם.

דה קנה ע"כ, אלה שמות האנשים אשר שלח משה לרור את הארץ, ויקרא משה להושע
בן נון יהושע, וקשה לו, מאמר שאמר לפני ה', "אלה שמותם" למה חזר ואמר
עור הפנס "אלה שמות האנשים", אמר רבי ינאי, משה אסתפל ו'נע דלא יעלחו
פ'רמיהו משה הסתכל והתכוון בשמותם שבום מורים לרע, (מנחם מלך מוסר דף ל ע"כ
ועל מ"ס), ומה דיע שלא יעלחו המלונים בדרבם, והשם השוכים לשולחם לפי שחשב
שאם ירוא שאנו מכנסים חזרו בהם, אבל הם לא חזרו (מניסח ע"כ), ו'נע מ' פנין על
על'ה ד'יהושע או הסתפל משה על יהושע, "יה ו'ישען מענת המלונים" כולקמן.

כרין כלכ הרה פ'רמיהו וכו' כלכ היה ברוחא ו'נערה, כי הכין מסתל משה על הושע
שהמלונים ירשיעו, והיה ברוחא מכל צד, שאם ישמע לום חסותו נשמו, ואם לא
יאהר לום הרהוהו, אמר מה אנפיר אמר מה אישה לונגל מום, הא ו'הושע אויל

פ'אורייתא, פנין ד'אמר קרא (שם פ'ס' ט) ראי'ת איש חכם פנינין חקונה
לכסיל פ'סנו, ו'דאי שליתא מ'רמנה אהרי, (ונראה הוא שליתא מ'רמנה)
ו'הא ארה מאן ד'שדר מליי פ'רדא ד'שליחא מ'רמנה.

הא הוי, אליעזר עבד אברהם פ'סנין חקונה, ו'פנין ד'הרה שליתא מ'רמנה, מה פ'סנין
פ'סנין עבד ע'בדים יתום לאהרי, ו'פנין ד'הרה שליתא מ'רמנה, מה פ'סנין
מה (שם פ' ט) כא פ'רין יהושע, פ'רין יהושע פ'סנין, ועל דא אכתיב
רבי פ'רמיהו, פנין ד'נפק מ'רמנה קללה ו'חמבר, ולא די ליה ד'נפקין
מנה, אלא ד'חמבר בשמייהו ד'רשא פ'רין הוא, ו'אוליפנא, ד'אמא פ'רין
ו'אעיל מלה דא פ'רמיה ד'לכין.

בתוך ספר

פנין ד'אמר קרא לפי שאמר הכותב ו'חיי איש חכם פנינין חקונה אם תראה איש אשר
חושב עצמו פנינין חכם, ולא כן הוא, חקונה לכסיל פ'סנו או יש חקונה לפי שמתח
עצמו לכסיל יתום פ'סנו, כי י'פנין ו'חמבר, אבל המתחין עצמו לחכם לא יחמור ללמוד
מחלת, ו'חיי שליתא מ'רמנה אהרי ו'חיי שליתא נאמן הוא, ו'הא ארה מאן ד'שדר
פ'סנין פ'רדא ד'שליחא מ'רמנה ואשר הוא מי ששולח דבורי כדי שלית נאמן.

הא הוי, אליעזר עבד אברהם פ'סנין חקונה, כי אליעזר עבד אברהם
פ'סנין חקונה הוי, פ'סנין ד'אמר אמר כמו שנאמר פ'סנין פ'רין מאנע מ'רמנה ש'מאמ
ליבתו ו'חיי נאמן לשולחתי, ו'פנין ד'הרה שליתא מ'רמנה לפי שהיה שלית נאמן
עבדים יתום לאהרי, ו'אליעזר ו'פנין ד'הרה שליתא מ'רמנה לפי שהיה שלית נאמן
לאברהם, פנין חקונה של יצחק, מה פ'סנין פ'רדא פ'רין יהושע, ו'פנין
ד'חיי פ'סנין חקונה חסידים לבינתו, ועל דא אכתיב רבי פ'רמיהו ו'חיי כן נכתב
עליו כן בחזרה, פנין ד'נפק מ'רמנה קללה ו'חמבר, לפי שאמר חקונה של כנען
ו'חמבר, ולא די ליה ד'נפקין מנה ו'חיי לו שיצא מן חקונה, אלא ד'אמר בשמיהו
ד'רמיהו פ'רין הוא אלא שחמבר בשמו של חקונה, ו'אוליפנא, ד'אמא פ'רין ו'אעיל
מלה דא פ'רמיהו ד'לכין ו'חמבר, ששא מלא חכמים דבורי זה פ'סנין של לכו, שאמר
כא פ'רין ה', (מ"ס מק"ט ו'מפ"ס)

וישאלו אותם כוונה שחמבר פ'רין על פי די כלם אנשים ראשי בני ישראל ו'חיי, ד'חיי
פ'רין ו'פנין חקונה ד'שולח חקונה חולם הוי עדיקים ו'חיי בני ישראל,

ועוד, עמלק יושב בארץ הנגב, אי ייקמ פר נש דאפילו ככל דא יזפי, יזפי, עמלק יושב בארץ הנגב, הא יזרא פישא קטיגורא מקטגורא דבר נש, וישפכת פדור פנופא, ורחמי ורואמורי וכו', פשר מקטגורי משפשפטי פסון, (בזוי) דלא יכיל פר נש לקיעל פנהוא עלמא כלל, מאן יזפי ליה, ומאן ייעול פנהוי.

פקמלין אפין ותיזאו את לב פני ישראל, פגין דאפיקו שום פיש עליה, פמה דאח אמר ויזיצאו את דפת הארץ.

אינור פני מהימנותא מאי קא קא אמרי, אם חפץ פני יהודה ונתנה לני, פינו וישתמל פר נש פועותא דלפא לנפי קרשא פרוף הוא, לא פני מונו אלא לפא, ויסתמרון הווא קרשא קרשא, דכתוב (שש) ל (א) ועמון פלם צדיקים לעולם יורשו ארץ.

מתוך מדבש

ועוד אמורים אל הפרושים מדרי החרות, כדי לחרץ את עצמם, שאפילו מי שכבר יהיה עשיר, גם כן קשה לו לעסוק בחרות, וזה שאמר עמלק יושב בארץ הנגב היינו א ייקמ פר נש דאפילו ככל דא יזפי אם יאמר האדם שאפילו ככל זה ידבר להחנכו וללמוד חרות, הרי עמלק יושב בארץ הנגב שבא ליטו הא יזרא פישא קטיגורא מקטגורא דבר נש וישפכת פדור פנופא הרי היצר הרע הרע המקטרג, שמקטרג חסד על האדם נמצא חסד בגוף, לכן מננה את היצר הרע בשם עמלק, כי הוא השונא החיה גדול לישראל, ורחמי ורואמורי וכו' שום ג' ממותים חתח המלאך דומה, הרי פמה מקטרגי משפשפטי פסון כמה מקטרגים נמצאים שם, דלא יכיל פר נש לקיעל פנהוא עלמא כלל נמצא שלא יוכל האדם ליכנס לעולם הבא כלא, אם כן מאן יזפי ליה, ומאן ייעול פנהוי מי יזכה אליו, ומי יכנס בחובו.

פקמלין אפין באל הדברים ותיזאו את לב פני ישראל הניאו ומנו את לב בני ישראל מלעסוק בחרות, פגין דאפיקו שום פיש עליה לפי שהוציאו שם רע עליה, פמה דאח אמר כמו שנאמר ויזיצאו את דפת הארץ שהוא חגן עדן שהיבדו עליו לשון הרע, ולמר שאי אפשר להגיע אליו.

אינור פני מהימנותא מאי קא אמרי אבל אותם שום בני אמותה, מה הם אמורים ומשיבים להם, אם חפץ פני יהודה וכו' ונתנה לני היינו פינו וישתמל פר נש פועותא דלפא לנפי קרשא פרוף הוא כיון שאדם משתדל בדין חלק בעבודת הקב"ה, נתן לו הקב"ה חשק לילמוד חרות, כי לא פני מונו אלא לפא ארץ הקב"ה ממשק מאתו אלא לב טוב, ויסתמרון הווא קרשא קרשא ועוד שישפרו את הברית קודש, דכתוב ועמון פלם צדיקים לעולם יורשו ארץ היינו אותם השומרים את ברית

דהווא עלמא, וגם זבת חלב ודבש היא, טב הוא הווא עלמא עלאה, פמה דיריענא פאורייתא, אבל מאן יכיל לקוּפּי פיה.

אפס כי עז העם, פקרוף הוא, דלא יחשיב פל עלמא כלל, פגין דיהא ליה עותרא סגיא לאשפתלא פיה, מאן הוא יזופי פיה, ודאי אפס כי עז העם היושב בארץ, מאן דפני לקוּפּי פיה, פני לקוּפּי פיה פשוטא, פמה דאח אמר (שש) ח (ב) ויעשיר יענה עוזת.

והיערים גדולות פצורות, פגין מליין כל טובא, דלא יחסרון מפלא, וגם כל דא, וגם לילי הענק ראינו שם, פני גופא פקרוף, גיבור כארי, (וישפכת פסון מדידא), פגין דהיא פמשלת חיליה דבר נש, לאשפתלא פנהוא אוסור ודמור טמא וטהור פשר נפסול, מאן יכיל לקופא פיה.

מתוך מדבש

עלמא הרי עמנו ויגענו לדעת החלק של עולם הבא, (כמו שמתים וימותו לנו מן הפסוק ולשנים שם הפסוק מה היה מילא, וגם זבת חלב ודבש היא היינו טב הוא הווא עלמא עלאה פמה דיריענא פאורייתא טוב הוא אותם עולם העליון כמו שירענו מן החרות, אבל מאן יכיל לקוּפּי פיה אבל מי יוכל לזכות בה.

אפס כי עז העם היינו פקרוף הוא מי שהוצה לזכות לחורה צדק לזיות עז וחק בשירותו, דלא יחשיב פל עלמא כלל שלא יהיה חשוב אצלו כל דברי העולם כלום, פגין דיהא ליה עותרא פגיא לכן צדק שיהיה לו שירות גדולה, לאשפתלא פיה שיכול בלא האדם להשתדל בחרות, אם כן מאן הוא יזופי פיה מי הוא שיכול לזכות לחורה ולעולם הבא, ומפריש ודאי אפס כי עז העם היושב בארץ היינו מאן דפני לקוּפּי פיה פני לקוּפּי פיה פשוטא, מי שהוצה לזכות בה צדק לזיות חוק בשירותו, פמה דאח אמר כמו שנאמר ויעשיר יענה עוזת הוא עונה עזת בשביל חוק עשירי, הרי "עז" הכונה בעשירות.

והיערים גדולות פצורות היינו פמלין מליין כל טובא הלוטד חורה צדק שיהיה לו בתים מלאים כל טוב, דלא יחסרון מפלא שלא יחסר בתם כלום, כמו שבמבצרים אינו חסר בתם כלום, כי מכינים שם הכל, וגם כל דא ועם כל זה וגם יזופי הענק ראינו שם היינו פני גופא פקרוף גיבור פארי שצריכים גוף חזק ובוה כארי, פגין דהיא פמשלת חיליה דבר נש בשביל שהחורה מחשת כוח של אדם, לאשפתלא פנהוא כשהיא עוסק בענין אוסור ודמור, טמא וטהור, פשר נפסול נקט ג' דברים נגוד ג' ילידי הענק, מאן יכיל לקופא פיה פיה אם כן מי יוכל לזכות לחורה ולעולם הבא.

פאוריינטא, פמה דאך אמר (שא ז' י') ואת העזרובים צויתי לקבלהי.
וכתיב (שם פסוק י') והעזרובים מבליאים לו להם נפשי.

קר עלם מעלתיים, מאן עלם, דא חוקפא דרינא קשיא, מאי טעמא
אע"ז, משום דיוז'יד אמנו אל חוקפאם, פלא אעריאנו פגין אוריינתא.
זכארה חלקיהוין דאינון דמשמדי' פאוריינתא לשמה, דהא מתקשרי
בקדושא פרוך הוא מפשי, ואקרוין אחים ורעים, והא הוא דכתיב
(חול'ס קכ"ח) למען אחי ורעי ארפרה נא שלום פון.

וירבאו עד גמל אשכול וגו', רפי אפא אמר, פרטו הרוא אשכול.
אתו לסלקא ליה, לא יכילו, אתו לקטלא ליה, לא יכילו.

מתוק מדבש

פמה דאך אמר כמו שנאמר באלהיו הביא ואת העזרובים צויתי לקבלהי, וקתוב
ועוד כתיב שם, והעזרובים קבויים לו להם ופשו הגם שהעורבים הם עופות טמאים
מטמא אתיא, עכ' כל דהו כביאים מוון לאלוהו הניבא.

קר עלם מעלתיים שואל מאן עלם כי הוא עלם, ומשב דא חוקפא דרינא קשיא
דוד החוקר של דין הקשה, שמשם יזקקים החיצונים, וכיון שפ' עלם שהוא כח הדין,
ממלא נעשו אנשי שלמו של האדם להטיב עמו, מאי טעמא אמר מוון הטעם שבו
ונסמך מהם דין הקשה, משהם ד'הר'יה אמנו אל חוקפאם היינו פלא אעריאנו פגין
אוריינתא שכל כהם מתכבלי כבודו לימור החזרה.

ומסים רבי שמעון דרוש זה ואמר כי זכארה חולקיהוין דאינון דמשמדי' פאוריינתא
לשמה אשרי חלקם של אותם העוסקים בחזרה לשמה, דהא מתקשרי בקדושא
פרוך הוא מפשי כי הם מתקשרים בהקפ'יה ממש ו'אקרוין אחים ורעים ונקיאים לו
אחים ורעים, והא הוא דקתיב וזו שכבות שאמר הקב"ה לישאלו למען אחי ורעי
ארפרה נא שלום פון כמחזיל (מסוף פסוקים) תלמיד החכמים מוכיב שלום בעולם וכו'
שנאמר למען אחי ורעי ארברו נא שלום כר, ואחיהם הם בלימוד החזרה שכבתו ובעל פה.
ורעים הם בלימוד סודות החזרה. (מס"ק ומק"ש ויגמ"ל)

והבאנו עד גמל אשכול ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד, רפי אפא אמר, פרטו
ההוא אשכול אחר שכותו את האשכול, אתו לסלקא ליה, לא יכילו כאו
להזימהו ולהשאת אותו על כתיפם, ולא יכילו, אתו לקטלא ליה, לא יכילו כאו לקח

אכל, (דף ס"ג ע"ב) אך פירושה אל תמרודה, פשי דלא ימרונו פאוריינתא,
דאוריינתא לא פשי ענת'הא, ולא מאני דבספא וד'הבא, ואמם
אל חוקפא את עם הארץ, דהא גופא חבירא אי לשמלל פאוריינתא,
לשפה אסותא פכלא, קדא הוא דכתיב (משל ג' ח') רפאות תהי לשךך
ושקוי לעצמותיך, וכתיב (שם ד' כ"ב) ולכל פשוט מרפא, וכל אינון
מקטרגי אינון מקרוזאן ואמרי, פנו אתר לפלגייא עבדא דמלכא, פגין
פון אל חוקפא.

כי לחמנו הם, אינון פגרימיהו מוזמן מוזני פכל יומא לאינון דמשמדי'ל
מתוק מדבש

קודם הנקראים צדיקים, הם יירשו את ארץ החיים העליונה, כי ללימוד החזרה צריכים
הנהגה קדושה בכל הענינים (מלך מסך דליס ע"י אופנים, ח' שמסך י' בלגני שנעמד אופו נלג
עלם ונעם חספס, י' מיט שמנון י'נעמו נעלש חספס ומסוקים נעלש'י, היינו עמלים בעמית קודש).
אכל כחב אחר כך (דף ס"ג ע"ב) אך פירושה אל תמרודה היינו פשי דלא ימרונו
פאוריינתא צריכים להזהר שלא ימרונו בחזרה, כי החזרה היא שמו של הקב"ה
והמוד בחזרה מורד במלכות שמים, והיינו שלא ינעאו עליה שם רע לימור שאי אפשר
לעסוק בחזרה רק מי שיש לו עשירות וכל טוב, אלא דאוריינתא לא פשי ענת'הא, ולא
מאני דבספא וד'הבא שהחזרה אינה צריכה עשירות, ולא כלי כסף זהב, כי כל אחר
יכול לזכות בה, אבל כמה מעלות טובות לחזרה הקדושה (ה"ג מגמ"ל) וגופא חבירא אי
לשקול פאוריינתא, ושפח אסותא פכלא כי גוף שבוו חזרה אם יעסק בחזרה, ימצא
רפואה בכל אבריו, והא הוא דקתיב וזו שכבות רפאות תהי לשקוי לעצמותיך
החזרה תהיה רפואה לכל גופו, והשקאת המוח לעצמותיך, וכתיב ועוד כתיב על החזרה,
כי חיים הם למצאיהם ולכל פשוט מרפא החזרה היא חיים ומרפא לכל בשרו של
אדם, (מחזיל נעם) שיחיון דף ז' ע"כ חש בכל גופו יעסק בחזרה. (ה"ג מגמ"ל) ואמם
אל חוקפא את עם הארץ היינו דהא פל אינון מקטרגי אינון מקרוזאן ואמרי

כי כל אדם המסוקים שיש לאדם מהתפסים לו לאחזבים עד שמכריזים עליו ואומרים
אל חוקפא את עם הארץ היינו דהא פל אינון מקטרגי אינון מקרוזאן ואמרי
בעודו בעולם הזה פנו אתר לפלגייא עבדא דמלכא פנו מקום לאיש פלוגי שהוא
עבר המלך, וכן אחר הסלקות מששורה לן עדן מכריזים עליו כדי שיכול לעלות בלי
שום עכוב ומונע, פגין פון ולכל כחב אל חוקפא את עם הארץ, שום השונאים בעולם
הזה, והמקטרגים בעולם הבא.

ועוד כי לחמנו הם היינו פגרימיהו מוזמן מוזני פכל יומא לאינון דמשמדי'ל
פאוריינתא אלו המקטרגים בעצמם מבינים מוון ככל יום לאלו שעוסקים בחזרה.